

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

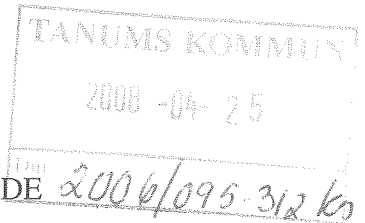
Samhällsbyggnadsenheten
Gunnar Wockatz
Planarkitekt
0521/60 54 91
gunnar.wockatz@o.lst.se

YTTRANDE
2008-04-18

Diarienummer
401-11942-2008

Sida
1(7)

A

Kommunstyrelsen i
Tanums kommun
457 81 TANUMSHEDEN

Fördjupning av kommunens översiktsplan för HAMBURGSUND & HAMBURGÖ, Tanums kommun, Västra Götalands län

Utställningshandlingar daterade 2008-01-23.

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 4 kap 9 § plan- och bygglagen (PBL). Yttrandet är en del av översiktsplanen och skall därför fogas till planen då den antagits.

Sammanfattning

Allmänt vill Länsstyrelsen framhålla att planhandlingen är väl underbyggd, genomarbetad och lokalt förankrad. Den speciella arbetsmetoden för att ta fram planen verkar ha varit fruktbar. Länsstyrelsens positiva helhetsintryck av planen kvarstår i allt väsentligt.

Sammanfattningsvis konstaterar Länsstyrelsen att synpunkterna i detta yttrande främst handlar om konflikter mellan utpekade utvecklingsintressen och bevarandeintressen.

Mot områdena Kornhagen, Rörviksängen och Backegärdet har Länsstyrelsen mer eller mindre allvarliga invändningar och anser att de inte bör ligga kvar i planen på föreslaget sätt.

Det är mycket värdefullt att kommunen skisserat en tidsatt genomförande-strategi.

Det är angeläget att de fortsatta planeringsinsatser som föreslås verkligen påbörjas, så att riksdagens intentioner med plan- och bygglagen och miljöbalken samt de av riksdagen beslutade miljömålen kan uppnås. Länsstyrelsen rekommenderar en striktare hushållning över tiden med de exklusivare markresurserna för bostadsändamål.

Riksintressen

Flera riksintressen berörs; naturvård, friluftsliv, turism och friluftsliv samt NATURA 2000-område. Länsstyrelsen bedömer att utvecklingsområde Kornhagen i sin nuvarande utformning inte är förenligt med en korrekt tolkning av bestämmelserna i miljöbalkens 4 kap 1-3 §§ samt område Rörviksängen som sannolikt inte kan förenas med riksintresset för naturvård.

En annan konflikt som har noterats i planen mellan exploateringsintresse och bestämmelserna i miljöbalkens 4 kap 1-3 §§ är Backegärdet. Länsstyrelsen bedömer att påtaglig skada på riksintresset möjligen kan undvikas men anser för egen del exploateringen olämplig i sin nuvarande utformning.

I övrigt bedömer Länsstyrelsen att den avvägning som gjorts i planen är rimlig. Länsstyrelsen förutsätter att planen bearbetas så att riksintressena tillgodoses i kommunens fortsatta planarbete.

Miljö kvalitetsnormer

Länsstyrelsen bedömer att ett genomförande av planen i sig inte kommer att medföra att gällande miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten i fjorden norr om Hamburgsundet överträds.

Länsstyrelsen ser i sammanhanget positivt på det arbete med en dagvattenpolicy som kommunen avser påbörja. I detta kan även frågan om påverkan på fisk- och musselvattnen belysas.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen bedömer att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning inte berör andra kommuner.

Goda förutsättningar finns för en samordning mellan kustkommunernas planering genom det kommungemensamma kustzon-projektet. Ytterligare samordning i detta planärende bedöms därför inte behövlig.

Hälsa och säkerhet

Planen bedöms inte medföra några sådana problem när det gäller människors hälsa eller säkerhet att de i ett senare planeringsskede skulle ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 12 kap PBL.

Länsstyrelsen anser att planhandlingarna är tydliga med bra underlag med tillhörande kartor, som bl a visar möjlig påverkan från farliga verksamheter. Inverkan av klimatförändringar har beaktats. Reservation av mark för framtida behov har skett och tagit hänsyn till att vattennära områden inte kommer att kunna utnyttjas på samma sätt som tidigare.

Förutom för centrum ger planen endast en vag beskrivning av trafikbuller utmed de allmänna vägarna. Länsstyrelsen förutsätter att bullret beräknas och frågorna ägnas ett djupare intresse i den fortsatta planeringen. Likaså behöver tillgänglighetstänkandet alltid finnas med när kommunen söker nya trafiklösningar.

Allmänt

De synpunkter och krav som Länsstyrelsen tidigare framfört i ett samrådsyttrande daterat den 25 september 2007 har, med undantag av vad som sagts ovan under **riksintressen** i stort beaktats respektive tillgodosetts.

Några utvecklingsområden står i konflikt med bevarandevärden

Såvitt Länsstyrelsen kan se har inte kommunens planering för utbyggnad av områden inom såväl **strandskydd** som **landskapsbildsskydd** förändrats nämnvärt. Den planerade byggnationen har motiverats tydligare, inte minst i MKB-n, men Länsstyrelsen är i varierande grad fortfarande tveksam till ett par av dem.

Vid *Backegårdet* följer strandskyddsgränsen naturligt den lilla öst-västliga vägen i områdets norra del. Med traditionellt sätt att bygga hade det varit naturligt att komplettera den befintliga randbebyggelsen under berget och samtidigt hålla jordbruksmarken fri. Särskilda skäl i miljöbalkens mening för att komplettera randbebyggelsen har inte redovisats. Med tanke på att ett bibehållet strandskydd förhindrar en exploatering utmed berget återstår endast ett kilformat område ute på den f d jordbruksmarken att exploatera. Området blir då en "ö" mellan det bullerstörda området utmed vägen och det skyddade området under berget och kan sannolikt inte bli ett bra utbyggnadsområde.

Länsstyrelsens samlade uppfattning är att bestämmelserna i 4 kap MB tillsammans med gällande strandskydd och landskapsbildsskydd inte medger den föreslagna omfattningen för *Kornhagen*. Exploateringar i högt belägen bergsterräng tenderar att bli mycket brutala ingrepp. Inte heller har några sådana särskilda skäl i miljöbalkens mening redovisats som skulle kunna ligga till grund för dispens/upphävande vid en ev. framtida planläggning. De strandskyddade delarna har enligt Länsstyrelsens uppfattning stor betydelse för friluftslivet genom sitt höjdläge, sin avskildhet och sina utblickar över Jorefjorden, även om de delvis är svårtillgängliga. Inför ett avgörande om den framtida markanvändningen inom området har planen överhuvudtaget inte kommenterat områdets värden för friluftsliv och turism, så som avsikten är med bestämmelserna i 4 kap MB. Det kan mycket väl vara så att området i framtiden är mycket lämpat för en exklusiv, framskjutet lokaliserad turistisk anläggning som skulle låta sig förenas med 4 kap-MB-bestämmelserna om det även är godtagbart utifrån andra bestämmelser.

Även tanke på hur många nya bebyggelseområden och tomter för helårs- (sommar-?)bruk som tillåtits utvecklas i ortens norra del under det senaste decenniet är Länsstyrelsen ytterst tveksam till om ianspråktagande av ett så exklusivt beläget område kan ses som en naturlig utveckling av en tätort.

Om befintlig väg R16c, *vägreservat Sävevägen**, i strandlinjen rustas upp kommer den lätt att utvecklas till ett trist och mycket trafikerat inslag i strandlinjen. Länsstyrelsen vill bestämt hävda att denna väg måste behålla karaktären av enkel, naturnära GC-väg. Länsstyrelsen rekommenderar att den befintliga sträckningen bibehålls.

* Avser
Norra Vägreservatet
enl. samtal med
G. Wockatz.....
05

Vid *Brattösundet*, *Stora Stenar*, *Vänd igen* och *Pluret* samt *Boviken* måste byggnation föregås av såväl dispens- som tillståndsprövning. I princip kan det vara rimligt att komplettera platserna med lämpliga servicefunktioner. Det är dock svårt att i nuläget godta förslagen utan invändningar. Planen

behöver vara tydligare med att lämpligheten får avgöras i separata tillståndsprövningar.

Vid bl a *Sjöviken, Ögården, Hamnekärret och Sjövik* anger planen att vissa områden bör detaljplanläggas eller förses med områdesbestämmelser. En del går in över såväl strandskydd som landskapsbildsskydd. Det finns risk för vissa konflikter mellan skydden och eventuella planer/bestämmelser. Länsstyrelsen kan se fördelar även för kommunen med bibehållet strandskydd inom områdena. Den närmare planeringen får avgöra om och i så fall i vilken utsträckning strandskyddet kan lyftas. I planeringen måste också lämpligt skydd för landskapsbilden bevakas av kommunen.

Grundtanken med en *Strandpromenad* är god och Länsstyrelsen inser värdet av en sådan förbindelse. Det är bra att alternativ till en bro över Rörvikskilen nu skisserats, men fortfarande finns starka invändningar mot en GC-väg väster om Furuberget. Här finns höga naturvärden som sannolikt är beroende av bete. Finns dessutom störningskänsligt fågelliv på strandängarna vid Rörvikskilen? Avses delar av promenaden att anläggas på utfyllnader i vattnet eller hängas över vatten? Att positiva friluftsvärden och attraktionsaspekter kan överväga den negativa påverkan på naturmiljön är inget skäl i miljöbalkens mening för strandskyddsdispens. Om livsvillkoren för växt- och djurlivet väsentligen försämras får inte dispens lämnas. Texten kring strandpromenaden bör alltså omformuleras så att det framgår att genomförandet av projektet är avhängigt ett starkt hänsynstagande till natur- och friluftsvärden, där lämpligheten kan avgöras först i en separat prövning.

Rörviksängen ligger helt inom strandskydd. Därför är det olämpligt att exploatera det. Att det är bra att campingen kan utvecklas kan inte ses som ett skäl i miljöbalkens mening för dispens och Länsstyrelsen kan inte heller se några andra sådana skäl för att släppa fram camping här. Även om området är hävdad jordbruksmark kan det ha betydelse för såväl friluftsliv som växt- och djurliv idag eller i ett framtida perspektiv. De samlade naturvärdena förstärks av ädellövskog utmed Furubergets östsida. Öster om vägen gäller inget strandskydd men motsvarande lövskogsbestånd finns även där. Rimligtvis får en detaljplaneprocess avgöra om detta senare område allsidigt kan vara lämpat för camping.

Övrigt - På några ställen står det att man söker dispens från landskapsbildsskyddet, men man söker tillstånd.

Planeringsförutsättningarna

Sociala aspekter är väl hanterade i planen

Planen är bra sett ur social synvinkel. Sociala frågor har tagits upp på ett grundligt och kunnigt sätt under egen rubrik.

Fornlämningarna saknas som underlag på kartbilderna

I samrådsskedet rekommenderade Länsstyrelsen att planens en fornminnesredovisning även skulle omfatta stenåldersboplatser som ju även de innebär en påtaglig begränsning mot exploatering. Såvitt Länsstyrelsen kan se saknas dock fornlämningar och boplatser helt, både på kulturmiljökartan

A

samt markanvändnings- och rekommendationskartan. Den behöver alltså korrigeras.

Sjöfartens intressen behöver bevakas i fortsatta planarbeten

I fördjupningen av översiktsplanen finns enligt Sjöfartsverkets uppfattning inget som tyder på särskilda risker för konflikter i det aktuella området.

Sjöfartsverket understryker generellt och inför det fortsatta planarbeten att hamnar bör planeras så att trafik med större fartyg och fritidsbåtar kan separeras för att undvika onödiga konflikter. Det kan bli aktuellt med framtida nyetablering av småbåtshamnar och utbyggnad av befintliga hamnar i kommunen. Vid nyetablering i vattenområden skall samråd alltid ske med Sjöfartsverket. Belysning som anordnas i samband med t ex framtida utbyggnader får inte vara bländande för sjöfarten.

Länsstyrelsen stödjer Sjöfartsverkets synpunkter (se bif. yttrande).

Tydligt ställningstagande kring vindkraft saknas – avsiktligt?

Såvitt Länsstyrelsen kan se saknar planen tydliga ställningstaganden till vindkraftsexploatering. Endast i förbigående antyds att befintligt verk kan komma att bytas. Eftersom kommunen nu samtidigt och kommuntäckande utreder förutsättningarna för lämplig vindkraftslokalisering kan Länsstyrelsen föreställa sig en framtida planbild där ÖP-n som grund förtydligas med ett antal (f n 4) FÖP-ar och där över allt detta ligger ett tematiskt skikt som gäller vindkraft. Om det skulle vara så som kommunen tänker borde det förtydligas i planen. För egen del bedömer Länsstyrelsen att det är synnerligen tveksamt med ytterligare etableringar inom planområdet då detta inte minst skulle påverka kustlandskapets ursprungliga karaktär mycket negativt.

Länsstyrelsen bedömer att energidistributionen är tillräckligt beaktad

Vattenfall Eldistribution har endast svarat utifrån sitt eget företags intressen. Utifrån äldre underlagsmaterial utläser dock Länsstyrelsen att inga större högspänningsledningar överstigande 50 kV berör planområdet.

Korta kommentarer om grundragen i mark- och vattenanvändningen Markområden

Både i planbeskrivningen och i MKB-n illustreras nu den övergripande utvecklingsstrukturen. Redovisningen är föredömligt tydlig och lättfattlig.

Länsstyrelsen konstaterar i sammanhanget att ingen annanstans i planområdet garderas någon plats för rent turistiska anläggningar (förutom service, gästbåtplatser, utvidgning av campingen o dyl). Däremot har ett par rekreationsanläggningar tillåtits omvandlas till privat fritidsboende. Vart kan den framtida besöksnäringen mera hänvisas?

Vattenområden

Länsstyrelsen bedömer att det inte finns möjlighet att kategoriskt avvisa ansökningar om större bryggor (jfr s 67). Däremot kan man naturligtvis avslå sådana ansökningar om det finns skäl för det. Länsstyrelsen rekommenderar att sista meningen omformuleras, t ex ”Kommunen anser att endast

mindre bryggor av enkel beskaffenhet kan tillåtas /efter en lämplighetsprövning/

I sammanhanget vill Länsstyrelsen framhålla att det av flera skäl kan vara viktigt att värna de få fria passager som fortfarande finns ner till vattnet, både på fastlandssidan och på Hamburgö. Ett kan vara ortens traditionella karaktär, alltså med en koppling till kulturmiljö och lokal tradition, ett annat den allmänna tillgängligheten till vattnet - alltså samma synsätt som för områden med strandskydd. I och med att sådant inte alltid gäller ligger det ett extra ansvar på kommunen att bevaka natur- och friluftsvärden. Sådana gräsytor som på sundets västsida är t ex ofta mindre påverkade och är värdefulla för det enkla friluftsvärdets tillgänglighet till strandlinjen.

Behovet av uppläggningsplatser kommer att öka om antalet förtöjningsplatser tillåts öka. Detta måste beaktas och hanteras i den översiktliga planeringen. Nya former för än mer serviceinriktad båtisättning, -upptagning och -förvaring kan behöva studeras och lanseras. Komplettering av befintliga upptagningsplatser med spolplattor och anordningar för omhändertagande av spolvatten bör numera vara en självklarhet.

Miljö- och riskfaktorer är tillfredsställande behandlade i planen.

Planens konsekvenser kan utläsas bra i planhandlingarna

Länsstyrelsen uppfattar att det främst är i MKB-ns kap 3 UTVECKLING som konsekvenserna i vid mening av planen kan utläsas. Miljökonsekvenserna analyseras särskilt i den separata MKB-n. Den har kompletterats och strukturerats ytterligare. Med tanke på att det här handlar om en översiktlig plan anser Länsstyrelsen att den fyller sitt syfte väl.

Bevarande av den byggda miljön framgår nu tydligt genom att avsnittet kulturmiljö behandlas noggrannare i MKB-n.

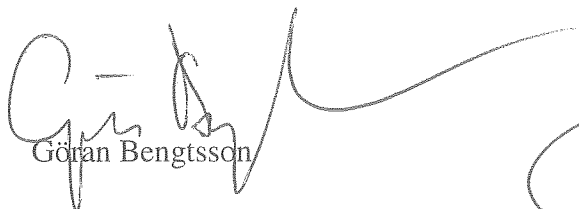
Åtgärder för att fullfölja planen har belysts i ett eget avsnitt i planen, vilket är utmärkt. Det är viktigt att kommunen tydligt signalerar sin avsikt när det gäller att prioritera mellan olika utvecklingsprojekt. Länsstyrelsens negativa inställning till Kornhagen-området, Backegårdet och Rörviksängen har kommenterats tidigare. Länsstyrelsen tvingas också på nytt rekommendera en striktare hushållning över tiden med markresurserna m t p hur snabbt utpekade exploateringsområden tagits i anspråk.

Beredning, deltagande

Statliga sektorsmyndigheter, som i samrådsskedet framfört synpunkter, har efter bearbetning av planförslaget beretts tillfälle till förnyade ställningstaganden. Få synpunkter har inkommit. En anledning kan vara att planen är väl genomarbetad och att det därför finns få anledningar att yttra sig i detta skede. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

Detta granskningsyttrande har beslutats av länsöverdirektör Göran Bengtsson efter föredragning av arkitekt Gunnar Wockatz. I den slutliga handlägg-

ningen har även företrädare för naturvårds- vattenvårds- och miljöskydds-
enheterna samt enheten för skydd och säkerhet deltagit. Granskningsyttran-
det utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens
ingripandegrunder enligt 12 kap PBL i ett senare planeringsskede.

Göran Bengtsson

Gunnar Wockatz

Yttranden för kännedom från:

Sjöfartverket dat 2008-03-27, Vattenfall Eldistribution avs 20078-03-04

Kopia till:

Boverket
Lantmäterimyndigheten
Luftfartsstyrelsen
Sjöfartsverket, (Västkustens Sjötrafik-
område)
TeliaSonera Sverige AB
Skogsstyrelsen, Västra Götaland
Statens Geotekniska Institut
Vattenfall Eldistribution AB
Vägverket Region Väst, länskontoret i
Vänersborg
P4, Skövde

Miljö- och byggnadsnämnden i:
Tanum kommun

Akten
Enheten för skydd och säkerhet
Kulturmiljöenheten
Landsbygdsenheten
Miljöskydds-enheten
Naturvårdsenheten
Vattenvårdsenheten
Rättsenheten
Samordningsenheten
Socialenheten
Pärmen